Funded by the European Union

Finlanda 🇫🇮: școala unde „mai puțin” înseamnă „mai mult”

Autori: prof. Mihaela Lucaci, prof. Lăcrămioara Genoveva Mărgineanu, prof. Anca-Silvia Martinescu

Prezentul articol sintetizează observațiile și bunele practici identificate de o echipă de trei profesori ai Colegiului Național ”Gheorghe Vrănceanu” în cadrul unui stagiu de mobilitate de tip job shadowing, de 5 zile, în perioada 4-8 mai 2026, în Finlanda

Pe baza jurnalului zilnic de reflecție, analizăm pilonii unui sistem educațional de succes și propunem o paralelă constructivă cu realitatea școlii românești.

1. Dinamica clasei și relația profesor-elev

Activitatea didactică se desfășoară în colective de 24-26 de elevi, un efectiv similar cu cel din România, însă gestionat fundamental diferit. Digitalizarea este deplină: în majoritatea timpului, elevii utilizează laptopul personal, pus la dispoziție de școală, fără a renunța complet la instrumentele clasice, având, în paralel, și caiete de notițe. Atmosfera de lucru este definită de un climat de profundă încredere și familiaritate; elevii se adresează profesorului pe numele mic, eliminând barierele formale și stimulând comunicarea deschisă.

2. Metodologia predării și filosofia evaluării

Deși transmiterea informațiilor teoretice și a aplicațiilor electronice păstrează o manieră expozitivă (urmărită simultan pe tablă și ecrane), învățarea devine activă prin modul de lucru. Pentru aplicații practice,

extrase riguros din realitatea cotidiană, elevii colaborează în grupuri. Accentul nu cade pe expunerea publică a rezolvării în fața clasei, ci pe dezbaterea internă și argumentarea din cadrul echipei.

Politica temelor pentru acasă este extrem de relaxată, volumul acestora fiind redus pentru a respecta timpul liber al elevului. Evaluarea este formativă și axată pe progres: testele durează doar 10 minute și vizează concepte din orele anterioare. Un element inovator îl reprezintă procesul de autoevaluare: copiii își analizează singuri răspunsurile, completează pe foaie, cu o altă culoare, informațiile omise, iar profesorul intervine ulterior doar pentru validarea finală și feedback, eliminând stresul calificativului punitiv.

3. Personalizarea parcursului și resursele didactice

Sistemul oferă o mare flexibilitate. Un elev își poate alege nivelul de studiu (începător sau avansat) pentru anumite materii și, esențial, poate schimba acest nivel în orice moment al anului școlar, dacă ritmul său se modifică, beneficiind de sprijinul imediat al profesorului pentru recuperarea materiei. Resursele folosite sunt ultramoderne: inteligența artificială (AI) este integrată în lecțiile de orientare profesională, iar materialele didactice variază de la clipuri YouTube, piese muzicale și documentare, până la analiza conținutului creat de influenceri relevanți pentru tema zilei. Mai mult, managementul timpului include recompense pozitive: elevii care termină exercițiile mai devreme primesc reviste de benzi desenate sau jocuri pe laptop, în loc resolve sarcini suplimentare.

4. Analiză comparativă: Finlanda vs. România

Sistemul de Învățământ Finlandez

Modelul finlandez este recunoscut la nivel global pentru centrarea sa pe starea de bine a elevului (*well-being*), echitate și autonomie.

Puncte tari

- Echitate socială și incluziune: cea mai mare realizare a Finlandei este uniformitatea calității. Indiferent dacă o școală este în Helsinki sau într-un sat izolat din Laponia, infrastructura, pregătirea profesorilor și resursele sunt identice.

- Autonomia pedagogică de top: profesorii finlandezi au statut similar cu cel al medicilor sau avocaților. Articolele de specialitate subliniază că aceștia au o mare libertate să își creeze curricula, să aleagă resursele (de la tehnologie la elemente de cultură pop) și nu sunt supuși unor inspecții agresive sau controale birocratice.

- Starea de bine ca prioritate națională: axarea pe reducerea anxietății, eliminarea temelor epuizante și interzicerea clasificărilor publice (ierarhii, liste cu note).

Puncte slabe

- Declinul în testările PISA: articolele recente de analiză atrag atenția asupra unui semnal de alarmă: scorurile Finlandei la matematică și științe au înregistrat scăderi constante în ultimele cicluri de testare PISA.

- Efectele adverse ale digitalizării și „învățării fenomenologice”: trecerea accentuată pe tablete/laptopuri și pe proiecte interdisciplinare autodirijate a afectat capacitatea de concentrare a elevilor. Elevii cu un background vulnerabil sau cu un nivel mai scăzut de autodisciplină tind să rămână în urmă fără o structură tradițională mai rigidă.

2. Sistemul de Învățământ Românesc: între excelență și abandon

Puncte tari

- Olimpicii și elitele academice: România este recunoscută pe forumurile internaționale pentru performanțele de vârf la olimpiadele de matematică, fizică, informatică și chimie. Sistemul românesc posedă un aparat de selecție extrem de eficient pentru mințile strălucite.

- Rigoarea științifică a curriculei: programele școlare românești, deși adesea criticate pentru volum, sunt recunoscute online de specialiști pentru densitatea lor conceptuală. Un absolvent de liceu teoretic din România deține noțiuni avansate de analiză matematică, logică sau literatură, comparabile cu nivelul universitar din alte state.

Puncte slabe

- Analfabetismul funcțional și decalajul rural-urban: este tema cea mai dezbătută în articolele din România. În timp ce elitele iau medalii, aproape 40-45% dintre elevii de 15 ani pică testele PISA la capitolele de înțelegere a textului și aplicare a matematicii în viața reală. Diferențele dintre școlile de elită din marile orașe și școlile din mediul rural sunt uriașe.

- Subfinanțarea cronică și birocrația: lipsa infrastructurii moderne de top în majoritatea școlilor este dublată de o povară birocratică imensă pe umerii profesorilor (planificări, comisii, rapoarte).

- Centrarea pe memorare și memorare mecanică: comunitățile online de părinți și elevi reclamă constant o școală orientată spre reproducerea de comentarii și formule, în detrimentul gândirii critice, al inteligenței emoționale sau al orientării în carieră.

Concluzie: nu există un sistem perfect, ci doar sisteme care răspund diferit la nevoile societății.

Dezbaterea modernă nu mai este despre „cum să copiem modelul finlandez”, ci despre cum poate România să preia mecanismele de echitate, incluziune și flexibilitate digitală ale Finlandei pentru a reduce analfabetismul funcțional, păstrând, în același timp, rigoarea și ambiția academică ce au definit tradiția sa educațională pozitivă.

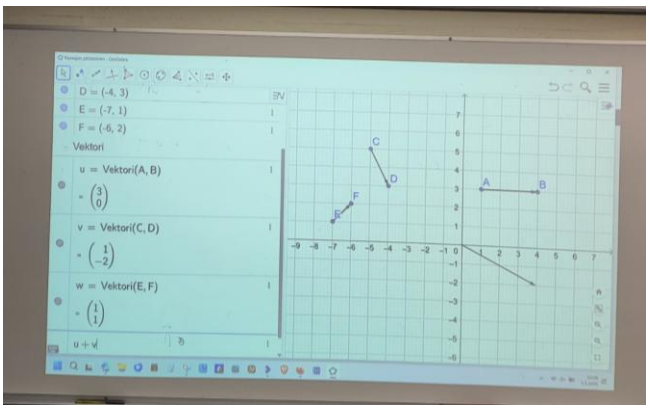
Ora de limba engleză

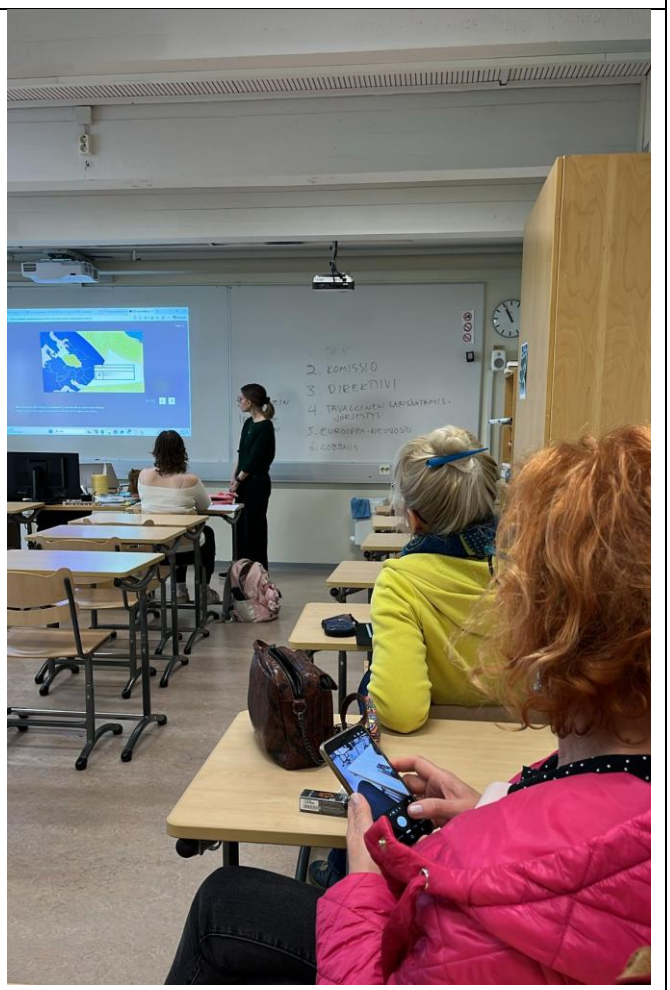
Ora de consiliere

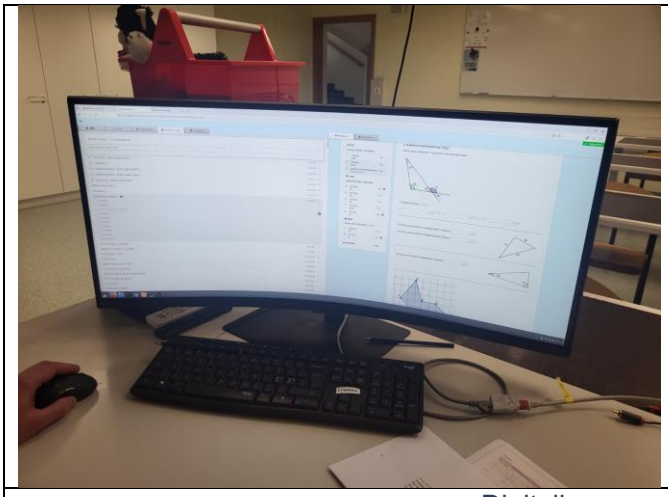
Ora de limba engleză

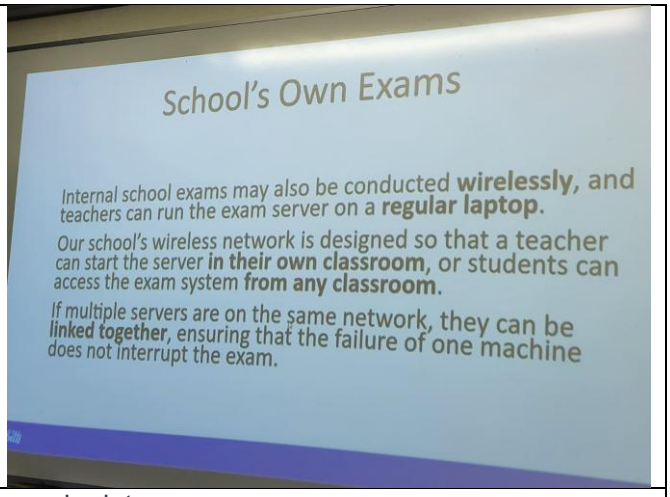

Ora de matematică

Ora de educație civică

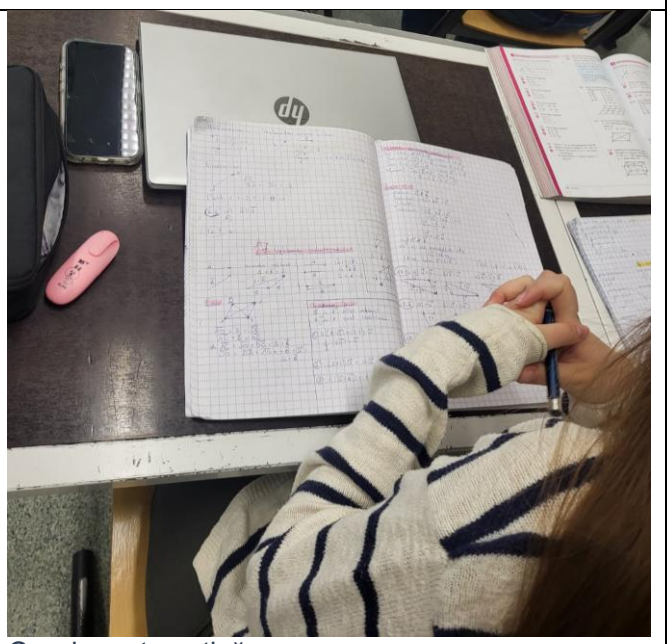

Digitalizarea examenelor interne

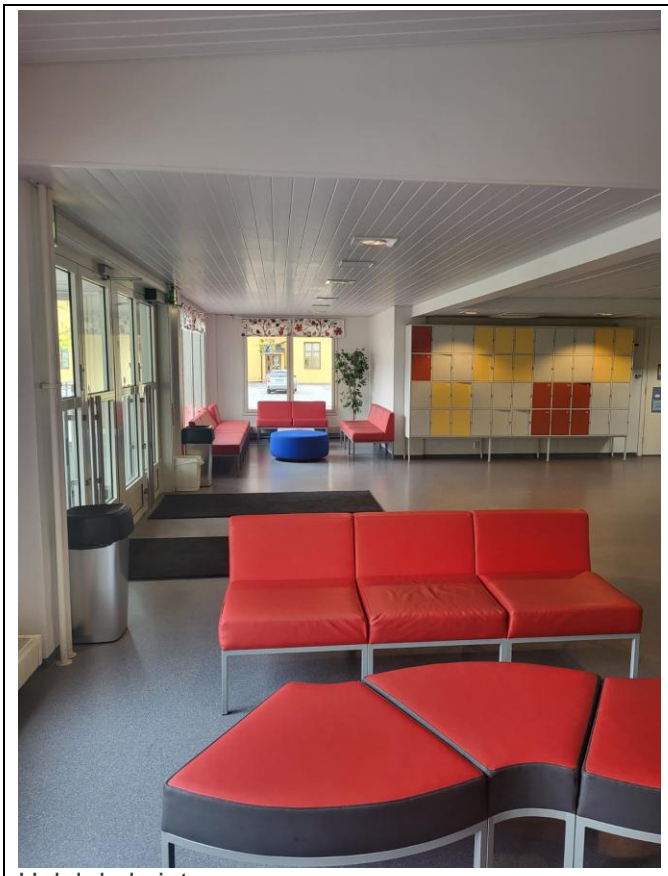
Ora de literatură

Ora de matematică

Manual de Limba engleză

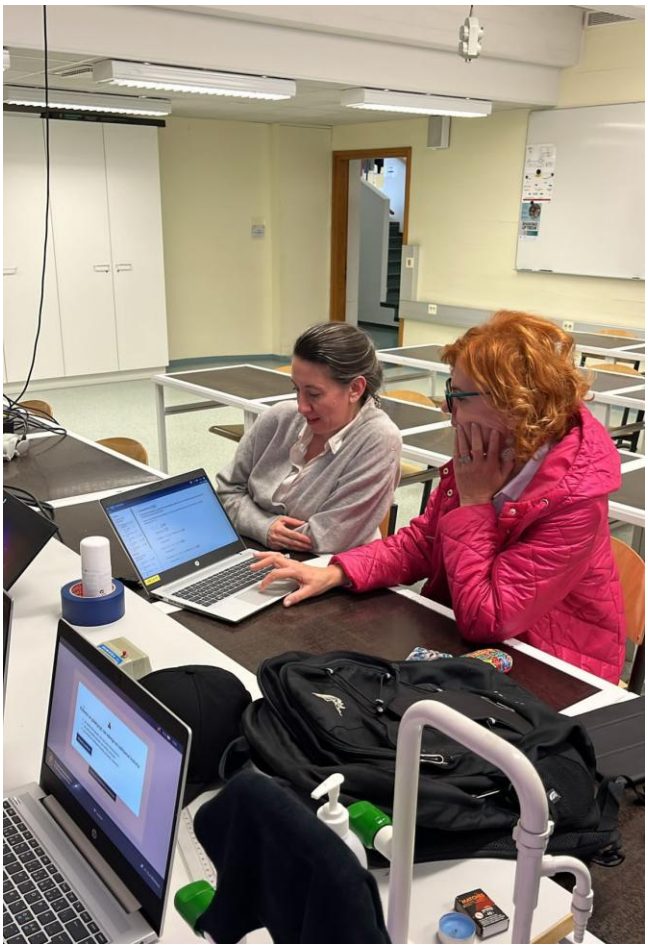
Holul de la intrare

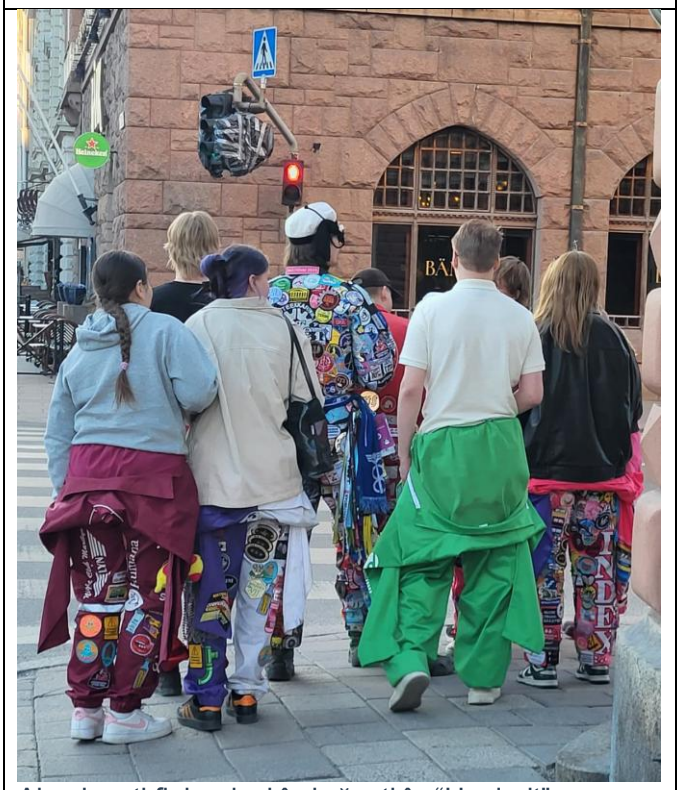
Curtea școlii

Cancelaria

Evaluarea testelor interne

Absolvenți finlandezi îmbrăcați în “Haalarit”